

A Bárány éneke

Kedves Ciszterci Testvéreim!

Az utóbbi időben gyakran kellett arra emlékeztetnem a közösségeket, hogy a legsürgősebb feladatunk, ahhoz, hogy előrehaladjunk a hivatásunknak és küldetésünknek azon az útján, amelyet a Szentlélek ajándékozott nekünk és bízott ránk, a legsürgősebb feladatunk az, hogy a közösségiségen dolgozzunk. Ha élő módon nem tudatosítjuk magunkban alapvető hivatásunkat, nehezzé, sőt néha lehetetlenné válik, hogy szembenézzünk közösségeink életének különleges és időleges szempontjaival, még akkor is, ha oly gyakran ezeknek a szempontoknak szentelünk a legtöbb figyelmet.

A közösségiség szimfóniája

A gyermekek rajzai néha nagyobb jelentéssel bírnak, mint a nagy művészek alkotásai. A fentebb látható rajz arra indít, hogy a közösséget egy nagy, vagy kicsi zenekarhoz hasonlítsam, amelynek az a feladata és öröme, hogy eljátsszon egy szimfóniát. Ebben minden egyes tagjának megvan a maga szerepe, kottája, dallama, amelynek mégis harmóniában kell állnia a többi hangszerrel. Mindez egy előljáró vezetése alatt történik, aki az egyetemes szimfónia nagy Mesterét, Jézus Krisztust teszi jelenvalóvá.

A mi gyermekrajzunkon, a zenekar azt a teret tölti be, amely a barnával jól kiemelt föld és a kék ég között van. Mintha a zenekarnak össze kellene kötnie a földet az éggel, be kellene töltenie a köztes üres és színtelen teret, amely őket elválasztja egymástól. A karmester égszínkéék ruhában van, de két lábbal a földön áll. Meglepő

módon a zenészeknek úgy tűnik, hogy nincsen hangszerük. Ők maguk a szimfónia hangszerei, mint egy kórus együttes.

A zenekar mellett, egy kis csoport nézőt, azt mondanánk gyerekeket, vonzott oda a zene, és úgy tűnik, mintha a zenekar felé tartanának. Nekik még nincs arcuk, rajta orral, szemmel, szájjal. Ezzel szemben a zenészek arcán fölfedezzük az ember arcvonásainak ezeket a jeleit.

Ez a rajz számomra jól kifejezi a közösségiségnek azt a művét, amelynek közös megvalósítására meghívást kaptunk, és amelyre minden egyes közösségnek elsősorban szentelnie kellene magát. Ez a lehető legfontosabb feladatunk, mert ez engeszteli ki egymással az Eget és a földet, azáltal, hogy betölti értelemmel, színnel és harmonikus szépséggel azt a teret és időt, ahol élünk. Krisztus az, aki ezt a művet vezényli, az Ég emberré lett Istene, aki közöttünk járt-kelt a földön, aki elment egészen a poklokig, hogy kiengesztelje Istennel az embert. Mindaz, aki beleegyezik abba, hogy részt vegyen ebben a műben és elfogadja, hogy része ennek a zenekarnak, az egyre inkább szert tesz valódi arcának vonásaira, rátalál valódi személyiségére és egyre inkább önmagává válik. Mindez magához vonzza az elveszett és arc nélküli emberiséget és arra sarkallja, hogy vegyen részt ebben a szimfonikus műben, amelyet Krisztus vezényel mindnyájunk üdvösségére. Hiszen az egész világ arra van meghívva, hogy lépjen be az Egyház közösségének ebbe a szimfóniájába.

Ahhoz, hogy valóban jól előadják ezt a szimfóniát, a zenészeknek a saját helyükön kell lenniük, az erdő fáihoz hasonló zöld színű kottatartóik előtt, ahová a kottájukat helyezték, amelyet játszaniuk kell. Azonban nem csak a kottatartót és a kottájukat nézik. Egyszerre a égszínkéék karmestert is nézik, akinek lába a földön van. Minden az ő mozdulataitól függ, felemelt kezeitől, amelyen világosan kirajzolódnak az ujjai. A kotta, amelyet mindnyájan megkaptunk, Isten ígéje, az evangélium, és számunkra Szent Benedek regulája is, valamint a keresztény és a monasztikus bölcsesség mindazon kincse, amelyet az Egyház és Rendünk átadnak nekünk. Mindeniknek figyelmesen kell ezeket tanulmányoznia. Ha azonban nem szegezzük figyelmünket az egyetlen Mesterre, aki itt és most a zenekart vezényli, a kották csak holt betűk maradnak, az eljátszásuk disszonanciát hoz elő, kakofóniát és zajt, mindent csak nem a szentháromságos közösségiségnek azt a szép és vonzó harmóniáját, amelyet Isten szeretne ajándékozni az embereknek.

Eljutni a közösségre

A Regula 63. fejezetében, szent Benedek rögzíti a közösségben tiszteletben tartandó rendet. Ezt a rendet alapvetően az a pillanat határozza meg, amikor ki-ki meghívást kapott és Istentől vezetve belépett a monostorba. Tehát nem „természetes” rendről van szó, hanem egy „hivatáson alapuló” rendről, amelyet egyrészt Isten kiválasztó szeretete és kegyelme határoz meg, másrészt pedig minden egyes személy szabad válasza is, amellyel az Úr hívására felel. Érdekes, hogy szent Benedek úgy beszél erről, mint olyan rendről, amelyet valami felé lépdelve, haladva kell megtartani. Akkor kell ezt a rendet megtartani, mikor a testvérek „a békecsókhöz, az

áldozáshoz járulnak, zsoltárokat énekelnek, és elfoglalják a helyüket a kórusban – *sic accedant ad pacem, ad communionem, ad psalmum inponendum, in choro standum*” (RB 63,4).

A közösségben uralkodó belső rend az a rend, amelyben előre haladunk, és amelyekben a monasztikus élet legfontosabb gesztusaihoz és legmélyebb kifejeződéseihez járulunk: a testvéri béke, az oltáriszentség közössége Krisztussal és Krisztusban, a zsoltárok imádsága és a liturgia, amelyek bennünket a kórusban összegyűjtenek. Mindezek nem csak liturgikus szempontok, hanem az emberi élet Krisztus által megváltott dimenzióiról van szó, amelyekkel Ő új kapcsolatot kínál nekünk egymás közt és Istennel. A közösség, amely az értünk Atyját kérő Krisztussal való egység (communio) békéjében egyesül (zsoltárok) a Szentlélek szeretetében (a kórus, mint a pünkösdi emeleti terem), a közösségiség szimfóniájának azt a művét valósítja meg, amelyre mindegyikünket Isten hívott meg, személyesen kiválasztva bennünket, egyedi és különleges módon, de amely mű nem valósul meg, csak akkor ha együtt tudunk haladni a Krisztussal való teljes közösség felé és Krisztusban. Ezen keresztül a közösségiségen keresztül árad szét a testvéri béke minden ember között és Istennel.

Minél több közösséget látogatok meg és minél több testvért és nővért hallgatok meg, annál inkább meg vagyok győződve arról, hogy ami alapvetően hiányzik, és amit elhagyunk, az éppen a közösségisének ez a műve, amelyet annak a zenekarnak a munkája szimbolizál, amelyről a levél elején írtam. Mindenben nyugtalankodunk és mindenben siránkozunk, csak azon nem, hogy elveszítettük a lényegét annak, amit Krisztus hozott a világnak, hogy elveszítettük azt, amiért Ő meghalt és feltámadt, azt, amiért Krisztus életbe hívta az Egyházat, azt, amiért a Szentlelket elküldte: a közösséget Vele és Benne az Atyával és minden testvérünkkel a Szentlélek szeretetében. A Krisztussal és a Krisztusban való közösség szimfonikus művének kellene minden Jézust követni akaró személyes és közösségi elköteleződés szívének és lelkének lennie. Ez a leglényegesebb mű, amelyre hivatásunk szólít szent Benedek Regulájának vezetése alatt a ciszterci karizma szerint. Ez az a mű, amely által Isten mindnyájunknak külön-külön és minden egyes közösségnek megadja azokat a belső és külső eszközöket, amelyekre szükségünk van ahhoz, hogy ennek a műnek munkásai, vagy ha úgy tetszik zenészei legyünk. Az előljáróknak csak erre kellene gondolniuk, és ugyancsak mindenkinek, aki a fiatalok képzéséért felelős, de hasonlóan a házgondnokoknak, a vendégfogadóknak, a plébánosoknak, a kántoroknak, a betegápolóknak és mindenkinek egészen a legutoljára belépett szerzetesig, tehát minden „munkásnak”, akit Isten meghívott és kiválasztott „a népsokaságban”, hogy ajándékozzák és továbbadják „a valódi és örök életet” (vö. RB Prol. 14-17). Mert az örök élet közösségi élet: „Ha igazi és örök életet akarsz, tiltsd el a nyelvedet a gonosztól, és ajkad ne szóljon csalárdságot, fordulj el a gonosztól és tedd a jót! Keresd a békét és járj utána!” (RB Prol. 17; Zsolt 33, 14-15).

A Krisztussal való közösségnek szenteltségünk lelke nélkül a közösségeink semmiféle problémája, nehézsége nem tud megoldódni. E nélkül nem tudunk semmiféle komoly képzést szervezni, nem tudjuk vonzani és kellően befogadni az

új hivatásokat, nem tudunk felül emelkedni semmiféle krízisen, nem találunk egyensúlyt az imádság és a munka között, a szemlélődés és a misszió között, a csend és a beszéd között. A valóban megélt és mindig újra keresett közösségiség keretein kívül nem kérhetjük a megtérést és nem is vágyhatunk rá, és nem lesz se föld, se hely arra, hogy megvalósítsuk a stabilitást.

De hogyan tudunk „eljutni” arra a közösségre, amely a béke forrása, az Istennel és a testvéreinkkel való egység forrása? Mire vagyunk meghívva, mit válasszunk, miről döntsünk, hogy elsőbbséget adjunk a Krisztusban való közösségnek?

Meghívva a Bárány menyegzőjére

A közöttünk lévő köteléket megelőzően a keresztény közösség az a szeretetkapcsolat, amely Jézus-Krisztushoz köt bennünket. Ez a kapcsolat a húsvét legfőbb kegyelme, amely az Oltáriszentséget az Egyház testében dobogó szívvé teszi. Az Eucharishtiában ugyanis Krisztus értünk szenvedett halála közvetlenül egybeesik a halálból feltámadt Krisztussal való közösségünkkel. Szent Pál nagyon világosan kifejezi ezt a misztériumot a Tesszalonikiekhez írt levelében: „meghalt értünk, hogy [...] vele együtt éljünk” (1Tessz 5,10).

Ez az élet Krisztussal, aki annyira szeret minket, hogy meghalt értünk, egyfajta jegyesi dimenzióval bír, amelyet a Szentírás megjövendöl és körülír. Krisztus a Vőlegény, aki minden egyes embernek az élet teljességét és az üdvösséget ajándékozza a Vele való egységben. Ő egyesít minket az Atyával a Szentlélekben.

Újra kell élesztenünk a Krisztussal való jegyesi közösséget azáltal, hogy tudatosítjuk, és ilyen módon éljük a hivatásunkat. Ez az a legsürgősebb szükséglet, az a „kiáltás”, amelyet most a Rendünkben hallok és mindenütt az Egyházban. Ez a „kiáltás” szakad fel a személyek és a közösségek kríziseiből. Ha úgy élünk, mint az agglagények vagy vénlányok, akik csak magukra gondolnak, ennek az oka nem annyira abban van, hogy mi nem házasodtunk meg, hanem abban, hogy nem éljük a jegyesi, házastársi dimenziót a Krisztussal való kapcsolatunkban. A Krisztussal való jegyesi kapcsolat jelenti számunkra, mint mindenki számára, a szívünk érzelmi beteljesedését és az életünk termékenységének állandó forrását.

A Húsvét mindnyájunk számára egy lángoló és végleges meghívás „a Bárány menyegzőjére” (Jel 19,7.9; 21,9).

A Jelenések könyve állandóan a Bárányról beszél nekünk, a Krisztus-Bárányról, aki feláldoztatott de él, aki, az Atyával együtt, az új Jeruzsálemnek, az Istennel és az egymással való közösségünk városának középpontja. Ő az Egyház misztériumának középpontja, a mennyből alászálló Menyasszonyé, aki magához öleli az egész emberiséget a mindent újjáteremtő Krisztus megváltásában és megváltása által.

Az Isten Bárányának képe tehát, a Bárányé, aki Isten, az Atyának Fia, magában foglalja az Istennel való közösség egész misztériumát, amelyet a húsvéti Krisztusban kapunk meg: Ő az „Isten Báránya, aki elveszi a világ bűneit” (Jn 1,29).

Amikor – a világ történelme drámájának bemutatása közben, amelyet akkoriban, miként ma is, oly erősen megjellegzett az erőszak, a bűn, a hazugság és a halál – a

Jelenések könyvének szerzője a Bárányról beszél nekünk, mindig azért teszi, hogy segítsen befogadnunk és élnünk a közösséget Jézussal és Jézusban, aki megmenti és átalakítja az életünket és a világot. A Bárány az a pásztor, aki az élő vizekhez vezet bennünket (vö. Jel 7,17). A Bárány az Egyház Vőlegénye, aki meghív bennünket menyegzős lakomájára (Jel 19,7-9; 21,9). Az Atyával együtt, Ő is az új városnak a temploma és fényforrása (Jel 21,22-23). Belőle árad, miként az Atyából is, az Élet vizének folyama (Jel 22,1).

Valóban, Krisztus a Bárány-pásztor, aki vezet bennünket; Ő a Vőlegény, aki meghív bennünket a menyegzőjére; Ő a mi Istennek, az Atyának bemutatott valódi kultuszunk, valódi imádságunk temploma; Ő annak az egyedüli fények a forrása, amely megvilágítja az életünket, és az örök Élet forrása. Arra vagyunk meghívva, hogy engedjük, hogy Ő vezessen bennünket a Vele való egységre, és így betölthesse szomjunkat az örök életre és a fényre.

Ha mindebbe belegondolunk, be kell ismernünk, hogy bizony gyakran megelégszünk azzal, hogy eléggé felszínes és részleges a kapcsolatunk a húsvéti Krisztussal. Elhanyagoljuk a Vele való kapcsolatunk megélését mindazon területeken, amelyeket lehetővé tesz számunkra azáltal, hogy egészen odaadja önmagát értünk a megfeszített szeretet áldozatában és a Feltámadás örömeiben. Néha megkérjük, hogy egy kicsit vezesse az életünket, néha kérünk tőle egy kis barátságot, egy kis fényt, egy kis vigasztalást, és belépünk néha jelenlétének és imádságának templomába egy-egy pillanatra, anélkül, hogy túl sokáig elidőznénk ott. Pedig Ő mindent és örökre nekünk ad, az idő és a tér határai nélkül, a szeretet bármely határa nélkül! Pedig Ő nekünk ajándékozza önmagát teljesen, örökre!

Amikor azonban az életünkben és a közösségeink életében elhanyagoljuk, hogy a Bárány misztériumát helyezzük a középpontba, akkor elveszítjük a békénket. A valódi béke nem abban áll, hogy nincsenek problémák, szenvedések és gondok. A békét akkor kapjuk meg, amikor alázatosan megengedjük az Úrnak, hogy jelenlétével és szeretetével feleljen az Isten-szomjunkra. Arra, hogy szükségünk van fényre és életre, szükségünk van arra, hogy vezessenek bennünket és így megtaláljuk életünk beteljesedését a szeretetben. Éppen ez az, amit az Isten Báránya nekünk adni kíván, amikor odaadja önmagát értünk és mint Templom, Fény, Forrás, Pásztor és Vőlegény ajándékozza önmagát nekünk.

Krisztus békéje a Bárány állandó és ingyenes ajándéka. A szeretete táplál, a vére biztossá tesz, a feltámadása lelket önt belénk. Békéjét együtt kapjuk az életével, jelenlétével, szeretetével. A báránynak a békéje ez, akinek van Pásztora. A hűséges Vőlegény menyasszonyának a békéje. Krisztus békéjét Vele együtt kapjuk. Ő maga a mi békénk (vö. Ef 2,14). Ami tehát felkavarhat és rémülettel tölthet el bennünket, az nem a béke elvesztése, hanem az Úr elvesztése. Annak a lehetősége, hogy elszakíthatjuk magunkat Tőle.

A liturgia ezt imádkoztatja velünk: „Isten Báránya, aki elveszed a világ bűneit, adj nekünk békét!”. És közvetlenül utána Őt vesszük magunkhoz és egyé leszünk Ővele az Oltáriszentség közösségében.

A mi békénk az, hogy befogadjuk a Jézussal való közösség ajándékát és Őbenne az egymással, mindenkivel megvalósuló közösség ajándékát.

A Bárány tanúinak új éneke

A Jelenések könyve egy „új énekről” beszél (14,3), a mennyből alászálló „Bárány énekéről”, amelyet „Isten hárfáinak” hangjai kísérek (15,2-3). Olyan ének ez, amelyet csak a megváltottak képesek megtanulni, azok, akik „mindenhová követik a Bárányt, bárhová megy” (vö. 14,3-5). A mártírok ezek, a tanúk, akik „legyőzték [a vádlót] a Bárány vérével (...), mert nem kímélték az életüket mindhalálíg” (Jel 12,11).

Ők azok, akik számára a Bárány valóban a pásztor, a vőlegény, a fény, a templom és az élet forrása. Engedelmesen követve a Bárányt, hogy egyre inkább egygé legyenek az Ő sorsával, Krisztus közössége és a Krisztusban létrejövő közösség szimfóniájának alázatos zenészeivé válnak. Ők adják tovább a világnak a közösségben megvalósuló megváltás szépségét.

Az ő énekük vonz bennünket is a Bárány menyegzőjére, magával von, mint a rajzon lévő gyerekeket, hogy úgy ahogy vagyunk belépünk a közösségiség szimfóniájának zenekarába, mindenki a maga gazdagságával és korlátaival, anélkül, hogy attól félnénk, hogy hamisan játszunk, vagy hamisan énekünk, mert az ének nem a mi énekünk, hanem az irgalmasságnak, a kiengesztelődésnek, az alázatnak és a szelídségnek az éneke, a feláldozott és élő Bárány éneke. Mindaz, aki a szívét és a tekintetét Őrá szegezi, mindaz, aki engedelmesen hagyja, hogy Ő vezényelje és vezesse, Őtőle kapja meg a Lélek harmóniáját, aki mindnyájunkat a világ sebeit gyógyító és ápoló Isten közösségének tanúivá és hangszerévé tesz.

Az új élet egy ének, egy harmónia, amelyet az Isten Bárányától kell megtanulnunk azáltal, hogy követjük, szeretjük Őt és Belőle merítjük az életet, a fényt, az irgalmat és a húsvéti örömet. Az új élet, amely megváltoztatja a világot, a Bárány vérenek köszönhető győzelem és azok tanúságtételének, akik az életüket sem kímélték mindhalálíg, mert jobban szerették Őt, aki elsőként és mindnyájunkért „megalázta magát és engedelmes lett a halálíg, mégpedig a kereszthalálíg” (Fil 2,8).

Nem éppen a Bárány éneke szimfóniájának a dallama az, amelyet Szent Benedek hivatása, karizmája, Regulája tanít nekünk, különösképpen az alázatról szóló 7. fejezetben, hogy együtt énekeljük az egész Egyházzal, Ferenc pápánkkal, az emberiség kicsinyeivel és szegényeivel, azért, hogy leszálljon a földre, itt és most, közénk és minden ember közé Isten közösségének Regulája?

Fr. Mauro-Giuseppe Lepori
Generális Apát

Róma, 2013 Pünkösd